

ODLUKE DOMAĆIH SUDOVA

OSIGURANA SVOTA I UGOVORENA VRIJEDNOST OSIGURANOG PREDMETA

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda broj: Revt-61/02-2 od 4. prosinca 2003.

Vijeće: Miroslava Vekić, kao predsjednica vijeća, Damir Mratović, Ljubica Munić,
mr. sc. Olga Jelčić i Davorka Lukanović-Ivanišević, kao članovi vijeća

Ako nije drugačije izričito ugovoreno, osigurana svota ne predstavlja ujedno i ugovorenu vrijednost osiguranog predmeta. Ako je osigurana svota veća od ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti potonule brodice kao osiguranog predmeta, osiguravatelj je dužan naknaditi samo stvarnu vrijednost osiguranog predmeta. Kao stvarna vrijednost osiguranog predmeta uzima se njegova tržišna vrijednost na početku osiguranja.

Predmet spora je zahtjev za naknadu štete iz ugovora o pomorskom osiguranju. Između stranaka je nesporno da je tužitelju 1995. godine nastala šteta potonućem njegovog glisera T. B. pri plovidbi od V. D. u pravcu K., i da je taj gliser bio osiguran kod tuženika policom osiguranja iz 1994. godine.

Presudom suda prvog stupnja, Trgovačkog suda u Splitu broj P-637/96 od 28. studenog 1996. godine naloženo je tuženiku da isplati tužitelju iznos od 80.000,00 DEM u protuvrijednosti kuna prema srednjem tečaju NBH na dan isplate s kamatama koje se plaćaju na devizne štedne uloge te valute po viđenju, a koja teče od 18. rujna 1995. godine do isplate. S preostalim dijelom tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa od daljnjih 50.000,00 DEM tužitelj je odbijen. Tužitelju je dosuđen parnični trošak u iznosu od 9.002,40 kn. Protiv prvostupanjske presude žalbu su uložili tužitelj i tuženik. Presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj Pž-779/97 od 24. studenog 1998. godine odbijene su žalbe tužitelja i tuženika kao neosnovane i potvrđena je prvostupanjska presuda.

Protiv drugostupanjske presude reviziju su izjavile obje stranke. Tužitelj pobija drugostupanjsku presudu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, a tuženik zbog pogrešne primjene materijalnog prava i predlaže da se presuda preinači u smislu njihovih navoda u reviziji, a podredno tužitelj predlaže i da se prvostupanjska i drugostupanjska presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženik nije odgovorio na reviziju tužitelja, a tužitelj je u svom odgovoru na reviziju tuženika osporio njene navode i predložio da se odbaci ili odbije. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nije se izjasnilo o revizijama stranaka.

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučio je da revizije tužitelja i tuženika nisu osnovane.

Ocijenio je da tuženik neosnovano navodi u reviziji da je sud pogrešno primijenio materijalno pravne odredbe Pomorskog zakonika i Pravila za osiguranje brodica, kad je tužbeni zahtjev prihvatio, jer smatra da nije nastupio osigurani slučaj. Suprotno tome, u dokaznom postupku raspravljene su sve okolnosti za utvrđivanje uzroka i visine štete i drugostupanjski sud je sve izvedene dokaze vrlo savjesno i iscrpno ocijenio i obrazložio i dao logične i uvjerljive razloge za svoju odluku.

Izveden je dokaz vještačenjem po vještaku za pomorstvo N. Z., dipl. ing. pomorskog prometa kapetanu duge plovidbe. Isključena je mogućnost potonuća brodice zbog istrošenosti i dotrajalosti, kao i zbog nepažnje pri rukovanju brodicom. Vještak u svom nalazu i mišljenju dopušta mogućnost potonuća brodice na način kako su to opisali neposredni očevidci, koje je sud saslušao i poklonio im vjeru, te dao opširne razloge na čemu temelji svoj zaključak o istinitosti njihovih iskaza i potpunoj vjerodostojnosti opisanog događaja.

Utvrđeno je da se radi o potonuću brodice izazvanom plovidbenom nezgodom, oštećenjem pramčanog podvodnog dijela trupa brodice, nastalog uslijed udara pri plovidbi u drveni željeznički prag ili drugi takav sličan predmet, koji svojom nazočnošću u moru predstavlja pomorsku opasnost, što je imalo za posljedicu oštećenje i potonuće tužiteljeve brodice.

Utvrđeno je da je ostvaren pomorski rizik pokriven policom osiguranja, pa su nižestupanjski sudovi priznali tužitelju pravo na naknadu iz osiguranja, što je u skladu s odredbom čl. 697., čl. 717. st. 1., čl. 719. st. 1. toč. 1. i čl. 733. st. 1. Pomorskog zakonika ("Narodne novine", broj 17/94, 74/94 i 43/96 – dalje PZ), kao i s Pravilima osiguranja (čl. 2. toč. 1.) koja su sastavni dio police, odnosno ugovora o osiguranju. Iz navedenih razloga revizija tuženika ocijenjena je kao neosnovana.

Tužitelj u reviziji ističe da je drugostupanjski sud učinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka utvrdivši visinu naknade štete u iznosu od 80.000,00 DEM, što je u suprotnosti sa sadržajem navedene police osiguranja koja glasi na 130.000,00 DEM, a ujedno u tome vidi i pogrešnu primjenu materijalnog prava s obzirom da se radi o potpunom gubitku osigurane brodice.

U obrazloženju presude Vrhovni sud Republike Hrvatske zaključuje da tužitelj ne razlikuje ugovorenu svotu osiguranja i ugovorenu vrijednost osiguranog predmeta. Naime, u smislu odredbe čl. 709. st. 2. PZ, ako nije drugačije izričito ugovoreno, osigurana svota ne predstavlja ujedno i ugovorenu vrijednost osiguranog predmeta. Iz sadržaja police osiguranja proizlazi da osigurana svota iznosi 130.000,00 DEM. Stvarna vrijednost brodice nije označena u polici, a i ne mora biti označena u smislu

odredbe čl. 708. st. 3. PZ. Kako stvarna vrijednost nije bila ugovorena niti označena u polici, nižestupanjski sudovi su pravilno utvrdili tu vrijednost vještačenjem, pa proizlazi da je osigurana svota veća od stvarne vrijednosti brodice.

Prema odredbi čl. 710. PZ ako je osigurana svota veća od stvarne vrijednosti, osiguravatelj je dužan naknaditi stvarnu vrijednost osiguranog predmeta. Kao stvarna vrijednost osiguranog predmeta, prema odredbi čl. 708. st. 2. PZ, uzima se njegova tržišna vrijednost na početku osiguranja, koja je u konkretnom slučaju i utvrđena vještačenjem u iznosu od 80.000,00 DEM.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je ocijenio da su nižestupanjski sudovi na utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenili materijalno pravo kad su preko iznosa od 80.000,00 DEM tužbeni zahtjev odbili.

Budući da se pobijane presude nižestupanjskih sudova temelje na pravilnoj primjeni materijalnog prava, a nije ostvarena ni bitna povreda odredaba parničnog postupka na koju se poziva tužitelj u svojoj reviziji, kao ni bitna povreda iz čl. 354. st. 2. toč. 10. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91 i 91/92) na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti, Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je revizije obiju stranaka kao neosnovane temeljem odredbe čl. 393. ZPP.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni suradnik
Jadranski zavod HAZU

Summary:

*AMOUNT INSURED AND AGREED VALUE OF THE SUBJECT
MATTER INSURED*

Unless otherwise expressly provided the amount insured shall not be deemed at the same time the agreed value of the subject matter insured. Should the amount insured exceed the agreed or real value of the subject matter insured, only the agreed or real value, as the case may be, shall be taken into account in the settlement of the claim.